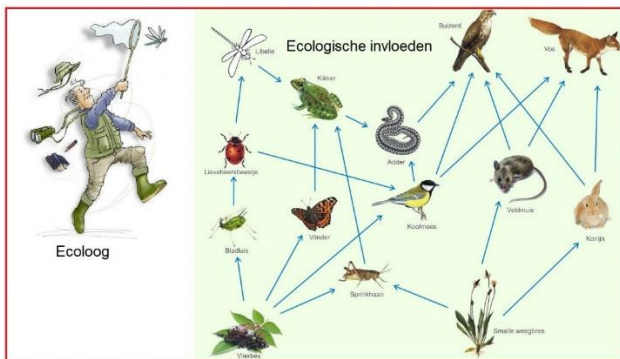

B. d. Spinoza
Spinoza Kring Soest

SPINOZA EN HET ECOLOGISCH DENKEN

Zaterdag 9 april 2022

9.30 tot 16.30 uur.

B. J. Spinoza

Spinoza Kring Soest

Programma:

9.30 uur: Ontvangst met koffie en thee

10.00 uur: Spreker 1

11.00 uur: Koffiepauze

11.30 uur: Spreker 2

13.00 uur: Lunch

14.00 uur: Spreker 3

15.15 uur: Koffie/thee pauze

15.30 uur: Discussieronde

**Locatie: Fletcher Hotel Het Witte Huis
Birkstraat 138,
3768 HN Soest**

**Prijs: € 95,00 incl. koffie/thee en lunch uitsluitend bij
vooruitbetaling op NL 44 INGB 0001 9886 01
t.n.v. S.C. Pasman – Sakkers**

B. d. Spinoza

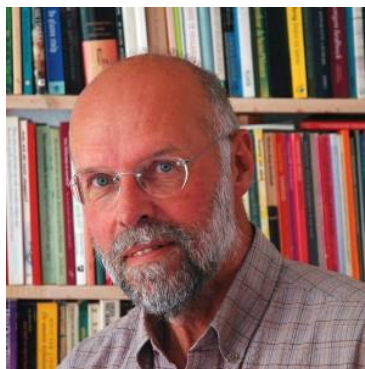
Spinoza Kring Soest

SPREKERS:

Prof. Henri Krop

Dr. Paul Juffermans

Prof. Frans Saris

B. J. Spinoza

Spinoza Kring Soest

Lezing prof. Henri Krop

Mens en natuur volgens Spinoza

In de *Discours de la méthode* (1637) voorspelt Descartes dat de nieuwe wetenschap in tegenstelling tot de 'ijdele speculatie van de scholen' zal leiden tot het ware goed van de mensheid. De wetenschap verschaft ons 'nuttige' kennis die ons tot de 'meesters en bezitters van de natuur' maakt. Descartes uitte zich nog voorzichtig uit respect voor zijn tijdgenoten die alleen God als de schepper en heerser van de natuur zagen, maar onder invloed van de Verlichting heeft de westerse mens de laatste schroom afgelegd.

Volgens historici is het christendom echter zelf schuldig aan deze hoogmoed. In Genesis staat immers dat God de mens naar zijn evenbeeld heeft geschapen met de opdracht zich te vermenigvuldigen en de wereld aan zich te onderwerpen.

A. Negri (1981) ziet in Spinoza een 'wilde anomalie'. De reden is dat hij tegen de tendens van de moderne filosofie ingaat die de mens in het centrum van de natuur stelt en hem op de leeg geworden troon van God plaatst.

Henri Krop zal een overzicht geven van de ideeën van Spinoza over de natuur en de mens en deze vergelijken met de ideeën van zijn tijdgenoten. Hij zal laten zien dat volgens Spinoza wij de natuur tot een huis (Grieks: oikos) moeten maken, wat hem tot een voorloper van de eco-filosofie maakt.

B. d. Spinoza

Spinoza Kring Soest

Lezing dr. Paul Juffermans

Ecologie, macht en onmacht bij Spinoza

In de filosofie van Spinoza spelen de begrippen macht (potentia) en onmacht (impotentia) een centrale rol. Macht is onlosmakelijk verbonden met adequate kennis, onmacht met onwetendheid.

In verband met het ecologisch probleem moet de vraag worden gesteld in hoeverre het menselijk handelen ten aanzien van de natuur gebaseerd is op begrip dan wel op onbegrip. In het laatste geval wordt technologie als middel tot beheersing van de natuur ingezet vanuit irrationele motieven en keert de technologische macht van de mens zich uiteindelijk tegen die mens zelf. Een ecologisch denken, gebaseerd op een adequaat begrip van de natuur (inclusief de menselijke natuur), impliceert dat de mens zijn beperkte macht effectueert, doordat hij zijn plaats in die natuur adequaat begrijpt. Een denken daarentegen dat zich als instrumentele rationaliteit laat gebruiken voor niet redelijke doeleinden en dienstbaar is aan menselijke passies en mateloze verlangens doet menselijke macht omslaan in onmacht.

B. J. Spinoza

Spinoza Kring Soest

Lezing prof. Frans Saris

Boek 'Darwins cijferslot' biedt ons hoop

In zijn boek 'Darwins cijferslot' vertelt Frans Saris hoe onze cultuur ons tot heer en meester van de natuur heeft gemaakt en over de verantwoordelijkheden die dat met zich meebrengt.

'Wij zijn niet ons brein, noch onze zelfzuchtige genen; wij zijn onze cultuur', aldus Saris in het begin van zijn boek. Hij benoemt het belang van onze bio-culturele evolutie, die veel sneller gaat dan de genetische evolutie. Die snelle evolutie, schrijft Saris, heeft ons tot heer en meester van de natuur gemaakt. En daar hoort een bepaalde verantwoordelijkheid bij: 'We zijn in staat het leven op aarde te vernietigen, maar het is onze verantwoordelijkheid om dat niet te doen', zegt Saris. Gelukkig schetst hij een rooskleurige toekomst. 'Ik geloof erin dat wij ons niet laten beheersen door het kapitalisme. Ik heb goede hoop dat alle problemen die ik in het boek schets opgelost worden'. In totaal beschrijft Saris drie problemen in zijn boek: het energieprobleem, biodiversiteit & voeding en vrede & veiligheid. De oplossing voor het energieprobleem blijkt binnen handbereik te liggen, maar hoe krijgen we die energie op de juiste plek op het juiste moment?

Wat opvalt, is dat Saris net als in zijn vorige boeken naar Darwin en zijn evolutietheorie verwijst. 'Ik ben fysisch en de heilige graal van de natuurkunde is de Theorie van Alles, dus één formule of set van formules die alles verklaart. En het grappige is: voor mij is die theorie er al.

B. d. Spinoza

Spinoza Kring Soest

Namelijk de evolutietheorie van Darwin. Het gaat er niet om waar alles van gemaakt is, maar om hoe het werkt. En dat verklaart de theorie van Darwin: volgens natuurlijke selectie.

Ik vind het belangrijk om niet eendimensionaal te zijn, als wetenschapper niet, maar vooral als mens niet. De harmonie tussen de verschillende disciplines is belangrijk.'

En die harmonie vindt men ook terug bij Spinoza.

Voor Spinoza is de natuur in volkomen harmonie. Wij zijn een onderdeel van die natuur, een amalgaam van miljoenen jaren evolutie. De mens is overgeleverd aan de omringende natuur, waarvan elk organisme uit is op zijn eigen conatus en de mens kan alleen overleven als ze samenwerken. Spinoza ziet echter daarin ook het gevaar dat de mens in dat samenwerkingsverband de neiging heeft zijn eigenbelang te volgen ten koste van het gezamenlijke belang. En dat hebben we in de afgelopen tijd gezien, want het lijkt erop dat we daardoor klimatologisch onze ondergang tegemoet gaan. We moeten dus, zoals Saris zegt, de handen weer ineen slaan, want harmonie tussen de verschillende disciplines is nu uiterst belangrijk.

B. J. Spinoza

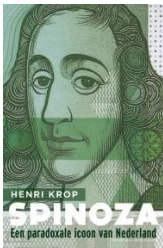
Spinoza Kring Soest

Prof. Henri Krop

Professor Henri Krop studeerde theologie en filosofie in Leiden. In 1987 promoveerde hij op een proefschrift over de visie van de middeleeuwse denker Johannes Duns Scotus op de verhouding tussen theologie en filosofie. Vanaf 1988 is hij werkzaam als universitair docent geschiedenis van de wijsbegeerte aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. In zijn onderzoek gaat zijn belangstelling vooral uit naar de ontwikkeling van de wijsbegeerte in Nederland. In 2002 verscheen van zijn hand een uitgebreid geannoteerde vertaling van Spinoza's *Ethica*. Hij was hoofdredacteur van het blad *Geschiedenis van de wijsbegeerte in Nederland* (1989-2003) en o.a. mede auteur van *De draagbare Spinoza* (2008) en *The Dictionary of Seventeenth- and Eighteenth-Century Dutch Philosophers* (2003). Recentelijk verscheen van hem het boek *Spinoza. Paradoxaal icoon van Nederland* dat in de Volkskrant werd omschreven als "De definitieve studie naar de ontvangst van Spinoza in Nederland."

Op 21 september 2018 werd Dr. Henri Krop benoemd tot bijzonder hoogleraar aan de Erasmusuniversiteit in Rotterdam waar hij de komende jaren de Spinozaleerstoel zal bekleden.

B. d. Spinoza

Spinoza Kring Soest

Dr. Paul Juffermans

Dr. Paul Juffermans is arts-filosoof. Na 15 jaar werkzaam te zijn geweest in de gezondheidszorg, studeerde hij filosofie aan de Radboud Universiteit te Nijmegen, met als specialisatie godsdienstfilosofie. In april 2003 promoveerde hij op de godsdienstfilosofie van Spinoza met *De drie perspectieven op religie in het denken van Spinoza*.

Momenteel verzorgt hij cursussen over wijsgerige onderwerpen in het algemeen en de filosofie van Spinoza in het bijzonder.

B. J. Spinoza

Spinoza Kring Soest

Prof. Frans Saris

Professor Frans W. Saris is emeritus hoogleraar natuurkunde, oud-decaan van de faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen en publicist. De essays die hij schreef voor *NRC Handelsblad*, *de Volkskrant*, *De Gids* en *dNBg* vormden de basis van dit boek. Tijdens zijn loopbaan won Saris verscheidene natuurkundeprijzen en werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

In *Darwins cijferslot* presenteert Frans W. Saris een optimistisch wereldbeeld. In een serie essays geeft hij zijn visie op onze meest urgente problemen: energie en klimaat, biodiversiteit en voeding, vrede en veiligheid; maar ook oplossingen zoals CO₂-recycling. In dit boek wendt hij zich tot Nobelprijswinnaars, de kunst en de politiek van heden, verleden en toekomst.

Alleen de liefde voor een eeuwige en oneindige zaak echter, bereidt de ziel vreugde en is vrij van droefheid. Dit moet men uit alle macht nastreven en er met inspanning van alle krachten naar op zoek gaan.

– Spinoza (1632-1677)

B. d. Spinoza

Spinoza Kring Soest

Spinoza Kring Soest

Info: **Gonny Pasman - Sakkers**
telf.nr: **06-44876223**
e-mail: **info@spinozakringsoest.nl**
website: **www.spinozakringsoest.nl**